

Oponentský posudek dizertační práce PhDr. Karolíny Hlavaté

**„Vliv jednotlivých nutričních faktorů na úspěšnost redukčního režimu -
prediktory hmotnostní redukce“**

PhDr. Karolína Hlavatá předkládá závěrečnou práci, sestávající z 92 stran textu a osmi publikovaných studií, které jsou podkladem dizertace (6 článků *in extenso* a 2 plakátové sdělení, publikovaná jako abstrakty). Z těchto osmi prací je první autorkou ve třech případech - dva abstrakty v *Int J Obes* s IF 5,125 (2010) a článek ve *Physiol Res* (IF 1,43).

Práce se věnuje důležitému a stále aktuálnějšímu medicínskému tématu - okolnostem, které mohou rozhodovat o úspěšnosti redukčních režimů u osob s obezitou a závažnou nadváhou. O udržení či změnách tělesné hmotnosti rozhoduje složitá souhra mnoha nutričních, metabolických, neurohumorálních i psychogenních faktorů a odhalování této složité mozaiky je stále ještě v počátcích. Jak vyplývá z názvu dizertace, autorka se chtěla věnovat přednostně faktorům nutričním, ale zařadila i studie s problematikou psychobehaviorální. Cíle práce jsou v důsledku toho široce pojaté, snad až poněkud roztržité. Odrážejí však složitost problematiky, kde se jednotlivé faktory nepochybně vzájemně ovlivňují.

Celá dizertace je zpracována pečlivě, přehledně a srozumitelně, jen s malými formálními nedostatky, které zmiňuji dále. Její podstatnou částí je pečlivě zpracovaný přehled problematiky, tvořící úvodních zhruba čtyřicet stránek, o který se autorka opírá při komentování výsledků jednotlivých studií. Jednotlivým faktorům (prediktorům) je věnován dostatečný prostor a množství citací svědčí o značném rozsahu a hloubce studia problematiky. Text je čtivý; ruší jen soustavné chybování v oddělování nesouřadných vedlejších vět důsledkových (chybějící čárky před „a tak“, „a proto“ apod.). Tzv. překlepy se nevyskytují, gramatická chyba na str. 36 („osoby konzumovali“) je zcela výjimečná. Na několika místech však nejsou vysvětleny zkratky při prvním výskytu (např. CLA na srov. 36 nebo LCFA, MCFA a TFA na str. 25) a seznam zkratek není úplný (chybí např. EI) a překvapivě ani dokonale abecedně seřazen.

Za největší formální problém považuji obtížnou orientaci v rozsáhlém nečíslovaném seznamu literatury, zabírajícím bezmála 20 stran a čítajícím odhadem 350 citací; zvláště rozlišování citací na a) a b) je velmi nepřehledné. Odkazy v textu nejsou jednoznačné a několik citací zřejmě v přehledu literatury chybí (např. Astrup 2007, Bohdan et al. 2007). Odkazy na práci Hainer a Bendlová 2011 (na stranách 25, 26 a 31) se zřejmě týkají práce uvedené v seznamu literatury jako Hainer, V. et al 2011 (tedy 2. vydání Základů klinické obezitologie), to ovšem vyžaduje od čtenáře jistou dávku detektivního úsilí.

Věcné námitky lze omezit na nevhodnost výrazů „morbidní obezita“ a „mrtvice“ na str. 15 a nesrozumitelnou, zřejmě nesprávnou formulaci „obnoví tento nedostatek“ na straně 38. Autorka není lékařka, přesto by neměla hyperglykémii ani hyperlipidémii označovat za nemoci (str. 45).

K jednotlivým studiím mám následující otázky:

ad I: Zjištěná negativní korelace mezi změnou tělesné hmotnosti a změnou v příjmu vápníku znamená, že ti z pacientů, kteří snížili příjem vápníku nejméně, zhubli nejvíce? Pokud ano, byl vztah prokázán k absolutním množstvím vápníku nebo k relativní míře poklesu?

ad II: Práce prokázala klinický přínos substituce vápníkem, mj. menší ztrátu netukové hmoty. Projevilo se to i v parametrech distribuce tělesného tuku?

ad IV: Negativní korelace mezi výchozí hodnotou BMI a změnou BMI znamená, že čím výraznější byla obezita, tím menší byl úbytek? Čím si to vysvětlujete?

ad VIII: Čím byste vysvětlila rozpor mezi korelací skóre disinhibice s ukazateli lipidového metabolismu a pouze naznačenou korelací s obvodem pasu, ačkoli obě tvoří složky metabolického syndromu? Jak velké byly změny v obvodu pasu?

Celkové hodnocení:

Všechny předložené práce jsou výsledkem týmové klinické práce, přesto by podíl autorky měl být alespoň rámcově naznačen. To, že výsledky studií ve své většině nejsou ani překvapivé, ani jednoznačné, odpovídá mimořádné složitosti zvolené

problematiky, nikoli její nevýznamnosti. Autorka se dobře orientuje v široké oblasti od výživy po psychobehaviorální aspekty změn tělesné hmotnosti a prokázala schopnost tuto složitou problematiku přehledně a srozumitelně zpracovat. Přes malé formální nedostatky lze dle mého přesvědčení po úspěšné obhajobě přiznat titul Ph.D.

V Praze 7.9.2011

MUDr. Petr Sucharda, CSc.